

PRZEDMOWA

«Les grands peuples font les
grands souvenirs.»

MONTALEMBERT

Pierwotnym celem tej książki było zobrazowanie charakteru całości owego ożywionego stosunkowo ruchu, jaki rozwinął się w Polsce pierwszej połowy 19-go wieku na tle rozbudzonych zainteresowań w kierunku starożytności krajowych, budowania podstaw tak popularnej wówczas w całej zachodniej Europie narodowej archeologii. W pierwszym rzędzie chciałem przedstawić całokształt ówczesnych usiłowań, zmierzających do podjęcia planowej inwentaryzacji zabytków, oraz dać ich ocenę w związku z analogicznymi próbami, mającymi odległe już tradycje na Zachodzie, zwłaszcza zaś we Francji. — Luki, jakie zarysowały się wszakże w dostępnym mi materiale, spowodowały w ostatecznym wyniku odrzucenie uprzednio powziętego planu, wysuwając z kolei na plan pierwszy obszerną i w swoim rodzaju jedyną działalność Delegacji Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego, wystaną pod przewodnictwem K. Stronczyńskiego, celem dokonania spisu starożytności. Omówienie dorobku tej Delegacji, będącej pierwszą na gruncie polskim systematyczną inwentaryzacją zabytków, przeprowadzoną z ramienia rządu, stanowi istotną część niniejszej pracy, co znalazło zresztą swój wyraz i w tytule książki. Poprzedzający tę część rozdział poświęcony został wyjaśnieniu ogólnej genezy «starożytnicznych zamiłowań», oraz ich literacko-społecznych przesłanek, jakie promieniowały z Francji w sposób tak wysoce sugestywny na europejskie społeczeństwa pierwszych lat ubiegłego stulecia, stanowiąc nader interesującą pozycję w historii budzącego się współczesnego nacjonalizmu. Zebrany dotąd